

ROZUMOWANIE, ARGUMENTACJA, DOWÓD

Andrzej Indrzejczak

Katedra Logiki i Metodologii Nauk UŁ

Łódź, semestr letni 2008/2009

PRZEKONYWANIE I PERSWAZJA

Euzebiusz Słowacki (1773-1814):

PRZEKONYWANIE I PERSWAZJA

Euzebiusz Słowacki (1773-1814):

"Przekonać to nadać cechy prawdy, prawdopodobieństwa, słuszności temu, co twierdzimy, lub pozbawić tych cech tego, czemu zaprzeczamy"

PRZEKONYWANIE I PERSWAZJA

Euzebiusz Słowacki (1773-1814):

"Przekonać to nadać cechy prawdy, prawdopodobieństwa, słuszności temu, co twierdzimy, lub pozbawić tych cech tego, czemu zaprzeczamy"

Perswazja to przekonywanie ale i nakłanianie, namawianie itp. zabiegi mające za cel wpłynąć na kogoś.

PRZEKONYWANIE I PERSWAZJA

Można dzielić przejawy perswazji wg.:

PRZEKONYWANIE I PERSWAZJA

Można dzielić przejawy perswazji wg.:

- 1 pola oddziaływania:

PRZEKONYWANIE I PERSWAZJA

Można dzielić przejawy perswazji wg.:

- 1 pola oddziaływania: (rozum, wola, emocje)

PRZEKONYWANIE I PERSWAZJA

Można dzielić przejawy perswazji wg.:

- 1 pola oddziaływania: (rozum, wola, emocje)
- 2 intencja:

PRZEKONYWANIE I PERSWAZJA

Można dzielić przejawy perswazji wg.:

- 1 pola oddziaływania: (rozum, wola, emocje)
- 2 intencja: (rzetelne, nieuczciwe)

PRZEKONYWANIE I PERSWAZJA

Można dzielić przejawy perswazji wg.:

- 1 pola oddziaływania: (rozum, wola, emocje)
- 2 intencja: (rzetelne, nieuczciwe)
- 3 forma:
 - monolog

PRZEKONYWANIE I PERSWAZJA

Można dzielić przejawy perswazji wg.:

- 1 pola oddziaływania: (rozum, wola, emocje)
- 2 intencja: (rzetelne, nieuczciwe)
- 3 forma:
 - monolog
 - dialog

PRZEKONYWANIE I PERSWAZJA

Można dzielić przejawy perswazji wg.:

- 1 pola oddziaływania: (rozum, wola, emocje)
- 2 intencja: (rzetelne, nieuczciwe)
- 3 forma:
 - monolog
 - dialog (konwersacja, dyskusja, spór)

PRZEKONYWANIE I PERSWAZJA

Można dzielić przejawy perswazji wg.:

- 1 pola oddziaływania: (rozum, wola, emocje)
- 2 intencja: (rzetelne, nieuczciwe)
- 3 forma:
 - monolog
 - dialog (konwersacja, dyskusja, spór)
 - agitacja

PRZEKONYWANIE I PERSWAZJA

Można dzielić przejawy perswazji wg.:

- 1 pola oddziaływania: (rozum, wola, emocje)
- 2 intencja: (rzetelne, nieuczciwe)
- 3 forma:
 - monolog
 - dialog (konwersacja, dyskusja, spór)
 - agitacja
 - propaganda

PRZEKONYWANIE I PERSWAZJA

Można dzielić przejawy perswazji wg.:

- 1 pola oddziaływania: (rozum, wola, emocje)
- 2 intencja: (rzetelne, nieuczciwe)
- 3 forma:
 - monolog
 - dialog (konwersacja, dyskusja, spór)
 - agitacja
 - propaganda
 - reklama

JEDNOŚĆ TEORII PERSWAZJI

3 aspekty perswazji wg. Arystotelesa:

JEDNOŚĆ TEORII PERSWAZJI

3 aspekty perswazji wg. Arystotelesa:

- źródło (ethos)

JEDNOŚĆ TEORII PERSWAZJI

3 aspekty perswazji wg. Arystotelesa:

- źródło (ethos)
- komunikat (logos)

JEDNOŚĆ TEORII PERSWAZJI

3 aspekty perswazji wg. Arystotelesa:

- źródło (ethos)
- komunikat (logos)
- emocje odbiorcy (pathos)

JEDNOŚĆ TEORII PERSWAZJI

3 aspekty perswazji wg. Arystotelesa:

- źródło (ethos)
- komunikat (logos)
- emocje odbiorcy (pathos)

Atechnoi – czynniki poza kontrolą

JEDNOŚĆ TEORII PERSWAZJI

3 aspekty perswazji wg. Arystotelesa:

JEDNOŚĆ TEORII PERSWAZJI

3 aspekty perswazji wg. Arystotelesa:

ad 1. 3 cechy budujące wiarygodność źródła:

JEDNOŚĆ TEORII PERSWAZJI

3 aspekty perswazji wg. Arystotelesa:

ad 1. 3 cechy budujące wiarygodność źródła:

- inteligencja
- charakter
- dobra wola

JEDNOŚĆ TEORII PERSWAZJI

3 powinności mówcy (officia oratoris) wg. Cycerona:

JEDNOŚĆ TEORII PERSWAZJI

3 powinności mówcy (officia oratoris) wg. Cyserona:

- oczarować (wiarygodność mówcy – ethos)

JEDNOŚĆ TEORII PERSWAZJI

3 powinności mówcy (officia oratoris) wg. Cicerona:

- oczarować (wiarygodność mówcy – ethos)
- uczyć (solidne argumenty – logos)

JEDNOŚĆ TEORII PERSWAZJI

3 powinności mówcy (officia oratoris) wg. Cyncerona:

- oczarować (wiarygodność mówcy – ethos)
- uczyć (solidne argumenty – logos)
- poruszyć (wywołać właściwe emocje u odbiorcy – pathos)

JEDNOŚĆ TEORII PERSWAZJI

3 powinności mówcy (officia oratoris) wg. Cicerona:

- oczarować (wiarygodność mówcy – ethos)
- uczyć (solidne argumenty – logos)
- poruszyć (wywołać właściwe emocje u odbiorcy – pathos)

Cyeron dodatkowo podkreśla wagę przygotowania korzystnego kontekstu prezentacji (stasis) – zniwelowanie wpływu ateknoi.

JEDNOŚĆ TEORII PERSWAZJI

4 elementy perswazji wg. Pratkanisa i Aronsona:

JEDNOŚĆ TEORII PERSWAZJI

4 elementy perswazji wg. Pratkanisa i Aronsona:

- 1 perswazja wstępna (przygotowanie korzystnej atmosfery przekazu) – *status*

JEDNOŚĆ TEORII PERSWAZJI

4 elementy perswazji wg. Pratkanisa i Aronsona:

- 1 perswazja wstępna (przygotowanie korzystnej atmosfery przekazu) – *status*
- 2 wiarygodność źródła (zdobycie zaufania odbiorcy) – *ethos*

JEDNOŚĆ TEORII PERSWAZJI

4 elementy perswazji wg. Pratkanisa i Aronsona:

- 1 perswazja wstępna (przygotowanie korzystnej atmosfery przekazu) – *status*
- 2 wiarygodność źródła (zdobycie zaufania odbiorcy) – *ethos*
- 3 forma przekazu (przykuć uwagę) – *logos*

JEDNOŚĆ TEORII PERSWAZJI

4 elementy perswazji wg. Pratkanisa i Aronsona:

- 1 perswazja wstępna (przygotowanie korzystnej atmosfery przekazu) – *statis*
- 2 wiarygodność źródła (zdobycie zaufania odbiorcy) – *ethos*
- 3 forma przekazu (przykuć uwagę) – *logos*
- 4 kontrola uczuć (gra na emocjach) – *pathos*

JEDNOŚĆ TEORII PERSWAZJI

3 Rodzaje perswazji:

JEDNOŚĆ TEORII PERSWAZJI

3 Rodzaje perswazji:

- przekonująca (intelekt) – argumentacja

JEDNOŚĆ TEORII PERSWAZJI

3 Rodzaje perswazji:

- przekonująca (intelekt) – argumentacja
- nakłaniająca (wolę) – propaganda (od propagare - rozpowszechniać, krzewić)

JEDNOŚĆ TEORII PERSWAZJI

3 Rodzaje perswazji:

- przekonująca (intelekt) – argumentacja
- nakłaniająca (wolę) – propaganda (od propagare - rozpowszechniać, krzewić)
- pobudzająca (emocje) – agitacja (od agitare - wzruszać)

JEDNOŚĆ TEORII PERSWAZJI

3 Rodzaje perswazji:

- przekonująca (intelekt) – argumentacja
- nakłaniająca (wolę) – propaganda (od propagare - rozpowszechniać, krzewić)
- pobudzająca (emocje) – agitacja (od agitare - wzruszać)

Inne rozumienia propagandy i agitacji:

JEDNOŚĆ TEORII PERSWAZJI

3 Rodzaje perswazji:

- przekonująca (intelekt) – argumentacja
- nakłaniająca (wolę) – propaganda (od propagare - rozpowszechniać, krzewić)
- pobudzająca (emocje) – agitacja (od agitare - wzruszać)

Inne rozumienia propagandy i agitacji:

- przeciwstawne intencje: agitacja to przekonywanie grupy o jej krzywdzie i nawoływanie do zmian;

JEDNOŚĆ TEORII PERSWAZJI

3 Rodzaje perswazji:

- przekonująca (intelekt) – argumentacja
- nakłaniająca (wolę) – propaganda (od propagare - rozpowszechniać, krzewić)
- pobudzająca (emocje) – agitacja (od agitare - wzruszać)

Inne rozumienia propagandy i agitacji:

- przeciwstawne intencje: agitacja to przekonywanie grupy o jej krzywdzie i nawoływanie do zmian; propaganda to przekonywanie do nowych idei, krzewienie nowych planów itp.

JEDNOŚĆ TEORII PERSWAZJI

3 Rodzaje perswazji:

- przekonująca (intelekt) – argumentacja
- nakłaniająca (wolę) – propaganda (od propagare - rozpowszechniać, krzewić)
- pobudzająca (emocje) – agitacja (od agitare - wzruszać)

Inne rozumienia propagandy i agitacji:

- przeciwstawne intencje: agitacja to przekonywanie grupy o jej krzywdzie i nawoływanie do zmian; propaganda to przekonywanie do nowych idei, krzewienie nowych planów itp.
- agitacja – raczej doraźne działanie;

JEDNOŚĆ TEORII PERSWAZJI

3 Rodzaje perswazji:

- przekonująca (intelekt) – argumentacja
- nakłaniająca (wolę) – propaganda (od propagare - rozpowszechniać, krzewić)
- pobudzająca (emocje) – agitacja (od agitare - wzruszać)

Inne rozumienia propagandy i agitacji:

- przeciwstawne intencje: agitacja to przekonywanie grupy o jej krzywdzie i nawoływanie do zmian; propaganda to przekonywanie do nowych idei, krzewienie nowych planów itp.
- agitacja – raczej doraźne działanie; propaganda – działanie raczej planowe.

JEDNOŚĆ TEORII PERSWAZJI

Triple-appeal principle.

JEDNOŚĆ TEORII PERSWAZJI

Triple-appeal principle.

Należy oddziaływać równocześnie na:

JEDNOŚĆ TEORII PERSWAZJI

Triple-appeal principle.

Należy oddziaływać równocześnie na:

- ego (sfera rozumu – logos)

JEDNOŚĆ TEORII PERSWAZJI

Triple-appeal principle.

Należy oddziaływać równocześnie na:

- ego (sfera rozumu – logos) poprzez przedstawianie racji

JEDNOŚĆ TEORII PERSWAZJI

Triple-appeal principle.

Należy oddziaływać równocześnie na:

- ego (sfera rozumu – logos) poprzez przedstawianie racji
- id (sfera emocji – pathos)

JEDNOŚĆ TEORII PERSWAZJI

Triple-appeal principle.

Należy oddziaływać równocześnie na:

- ego (sfera rozumu – logos) poprzez przedstawianie racji
- id (sfera emocji – pathos) poprzez budzenie uczuć

JEDNOŚĆ TEORII PERSWAZJI

Triple-appeal principle.

Należy oddziaływać równocześnie na:

- ego (sfera rozumu – logos) poprzez przedstawianie racji
- id (sfera emocji – pathos) poprzez budzenie uczuć
- superego (sfera nakazów moralnych – ethos)

JEDNOŚĆ TEORII PERSWAZJI

Triple-appeal principle.

Należy oddziaływać równocześnie na:

- ego (sfera rozumu – logos) poprzez przedstawianie racji
- id (sfera emocji – pathos) poprzez budzenie uczuć
- superego (sfera nakazów moralnych – ethos) poprzez odwoływanie się do powszechnie akceptowanych obyczajów itp.

ŹRÓDŁA TEORII PERSWAZJI

Dwie tradycje:

ŹRÓDŁA TEORII PERSWAZJI

Dwie tradycje:

- Retoryka – ars bene dicendi

ŹRÓDŁA TEORII PERSWAZJI

Dwie tradycje:

- Retoryka – ars bene dicendi
Przedstawiciele m.in: Empedokles, Koraks, Tejzjasz, Gorgiasz, Arystoteles, Cyceon, Kwintylijan, Augustyn, Perelman

ŹRÓDŁA TEORII PERSWAZJI

Dwie tradycje:

- Retoryka – ars bene dicendi
Przedstawiciele m.in: Empedokles, Koraks, Tejzjasz, Gorgiasz, Arystoteles, Cyceon, Kwintylijan, Augustyn, Perelman
- Erystyka – techniki zwyciężania w sporze per fas et nefas

ŹRÓDŁA TEORII PERSWAZJI

Dwie tradycje:

- Retoryka – ars bene dicendi
Przedstawiciele m.in: Empedokles, Koraks, Tejzjasz, Gorgiasz, Arystoteles, Cyceon, Kwintylian, Augustyn, Perelman
- Erystyka – techniki zwyciężania w sporze per fas et nefas
sofiści, szkoła megarejska, Schopenhauer

ŹRÓDŁA TEORII PERSWAZJI

Struktura klasycznej retoryki:

ŹRÓDŁA TEORII PERSWAZJI

Struktura klasycznej retoryki:

- 1 inventio – przygotowanie (m.in topika)

ŹRÓDŁA TEORII PERSWAZJI

Struktura klasycznej retoryki:

- 1 inventio – przygotowanie (m.in topika)
- 2 dispositio – kompozycja

ŹRÓDŁA TEORII PERSWAZJI

Struktura klasycznej retoryki:

- 1 inventio – przygotowanie (m.in topika)
- 2 dispositio – kompozycja
- 3 elocutio – styl

ŹRÓDŁA TEORII PERSWAZJI

Struktura klasycznej retoryki:

- 1 inventio – przygotowanie (m.in topika)
- 2 dispositio – kompozycja
- 3 elocutio – styl
- 4 memoria – mnemotechnika

ŹRÓDŁA TEORII PERSWAZJI

Struktura klasycznej retoryki:

- 1 inventio – przygotowanie (m.in topika)
- 2 dispositio – kompozycja
- 3 elocutio – styl
- 4 memoria – mnemotechnika
- 5 actio – wykonanie

ŹRÓDŁA TEORII PERSWAZJI

ad 1: Toposy

ŹRÓDŁA TEORII PERSWAZJI

ad 1: Toposy

Niezwykłe wieloznaczne pojęcie m.in:

ŹRÓDŁA TEORII PERSWAZJI

ad 1: Toposy

Niezwykłe wieloznaczne pojęcie m.in:

- miejsce w pamięci (np. symbol) – mnemotechnika

ŹRÓDŁA TEORII PERSWAZJI

ad 1: Toposy

Niezwykle wieloznaczne pojęcie m.in:

- miejsce w pamięci (np. symbol) – mnemotechnika
- skuteczny schemat argumentacji, wypróbowany środek oratorski – retoryka (sofiści)

ŹRÓDŁA TEORII PERSWAZJI

ad 1: Toposy

Niezwykłe wieloznaczne pojęcie m.in:

- miejsce w pamięci (np. symbol) – mnemotechnika
- skuteczny schemat argumentacji, wypróbowany środek oratorski – retoryka (sofiści)
- element sylogizmu (entymematu), przesłanka do jego budowy lub schemat (formalno-treściowy) zawodnej ale racjonalnej argumentacji – dialektyka (Arystoteles)

ŹRÓDŁA TEORII PERSWAZJI

ad 1: Toposy

Niezwykle wieloznaczne pojęcie m.in:

- miejsce w pamięci (np. symbol) – mnemotechnika
- skuteczny schemat argumentacji, wypróbowany środek oratorski – retoryka (sofiści)
- element sylogizmu (entymematu), przesłanka do jego budowy lub schemat (formalno-treściowy) zawodnej ale racjonalnej argumentacji – dialektyka (Arystoteles)
- złota myśl, cytat (loci communes) – retoryka nowożytna

ŹRÓDŁA TEORII PERSWAZJI

ad 1: Toposy

Niezwykłe wieloznaczne pojęcie m.in:

- miejsce w pamięci (np. symbol) – mnemotechnika
- skuteczny schemat argumentacji, wypróbowany środek oratorski – retoryka (sofiści)
- element sylogizmu (entymematu), przesłanka do jego budowy lub schemat (formalno-treściowy) zawodnej ale racjonalnej argumentacji – dialektyka (Arystoteles)
- złota myśl, cytat (loci communes) – retoryka nowożytna
- motyw, temat, archetypy – literaturoznawstwo (Curtius)

ŹRÓDŁA TEORII PERSWAZJI

ad 1: Toposy-schematy – przykłady:

ŹRÓDŁA TEORII PERSWAZJI

ad 1: Toposy-schematy – przykłady:

- Topos z rodzaju i gatunku – co przysługuje rodzajowi, to i gatunkowi.

ŹRÓDŁA TEORII PERSWAZJI

ad 1: Toposy-schematy – przykłady:

- Topos z rodzaju i gatunku – co przysługuje rodzajowi, to i gatunkowi.

Przykład: Sztuka dostarcza wrażeń estetycznych. / Malarstwo dostarcza wrażeń estetycznych.

ŹRÓDŁA TEORII PERSWAZJI

ad 1: Toposy-schematy – przykłady:

- Topos z rodzaju i gatunku – co przysługuje rodzajowi, to i gatunkowi.
Przykład: Sztuka dostarcza wrażeń estetycznych. / Malarstwo dostarcza wrażeń estetycznych.
- Topos z pojęć korelatywnych – co przysługuje relacji, to przysługuje jej konwersowi.

ŹRÓDŁA TEORII PERSWAZJI

ad 1: Toposy-schematy – przykłady:

- Topos z rodzaju i gatunku – co przysługuje rodzajowi, to i gatunkowi.
Przykład: Sztuka dostarcza wrażeń estetycznych. / Malarstwo dostarcza wrażeń estetycznych.
- Topos z pojęć korelatywnych – co przysługuje relacji, to przysługuje jej konwersowi.
Przykład: Powinniśmy innych traktować sprawiedliwie. / Powinniśmy sami doznawać sprawiedliwego traktowania

ŹRÓDŁA TEORII PERSWAZJI

ad 1: Toposy-schematy – przykłady:

- Topos z rodzaju i gatunku – co przysługuje rodzajowi, to i gatunkowi.
Przykład: Sztuka dostarcza wrażeń estetycznych. / Malarstwo dostarcza wrażeń estetycznych.
- Topos z pojęć korelatywnych – co przysługuje relacji, to przysługuje jej konwersowi.
Przykład: Powinniśmy innych traktować sprawiedliwie. / Powinniśmy sami doznawać sprawiedliwego traktowania
- Topos z przeciwieństwa (a contrario) – jeżeli coś orzekamy o pojęciu, to coś innego o jego przeciwieństwie.

ŹRÓDŁA TEORII PERSWAZJI

ad 1: Toposy-schematy – przykłady:

- Topos z rodzaju i gatunku – co przysługuje rodzajowi, to i gatunkowi.
Przykład: Sztuka dostarcza wrażeń estetycznych. / Malarstwo dostarcza wrażeń estetycznych.
- Topos z pojęć korelatywnych – co przysługuje relacji, to przysługuje jej konwersowi.
Przykład: Powinniśmy innych traktować sprawiedliwie. / Powinniśmy sami doznawać sprawiedliwego traktowania
- Topos z przeciwieństwa (a contrario) – jeżeli coś orzekamy o pojęciu, to coś innego o jego przeciwieństwie.
Przykład: Nie należy karać ludzi, którzy mimowolnie wyrządzili zło. / Nie należy nagradzać tych, którzy pod przymusem czynili dobro.

ŹRÓDŁA TEORII PERSWAZJI

ad 1: Toposy-schematy – przykłady:

- Topos z rodzaju i gatunku – co przysługuje rodzajowi, to i gatunkowi.
Przykład: Sztuka dostarcza wrażeń estetycznych. / Malarstwo dostarcza wrażeń estetycznych.
- Topos z pojęć korelatywnych – co przysługuje relacji, to przysługuje jej konwersowi.
Przykład: Powinniśmy innych traktować sprawiedliwie. / Powinniśmy sami doznawać sprawiedliwego traktowania
- Topos z przeciwieństwa (a contrario) – jeżeli coś orzekamy o pojęciu, to coś innego o jego przeciwieństwie.
Przykład: Nie należy karać ludzi, którzy mimowolnie wyrządzili zło. / Nie należy nagradzać tych, którzy pod przymusem czynili dobro.

ŹRÓDŁA TEORII PERSWAZJI

ad 1: Toposy-maksymy – przykłady:

ŹRÓDŁA TEORII PERSWAZJI

ad 1: Toposy-maksymy – przykłady:

- Ważniejsze są rzeczy długotrwałe od krótkotrwałych.

ŹRÓDŁA TEORII PERSWAZJI

ad 1: Toposy-maksymy – przykłady:

- Ważniejsze są rzeczy długotrwałe od krótkotrwałych.
- Część jest mniejsza od całości.

ŹRÓDŁA TEORII PERSWAZJI

ad 2: struktura klasycznej prezentacji:

ŹRÓDŁA TEORII PERSWAZJI

ad 2: struktura klasycznej prezentacji:

- 1 prooemium – wstęp

ŹRÓDŁA TEORII PERSWAZJI

ad 2: struktura klasycznej prezentacji:

- 1 prooemium – wstęp
- 2 narratio – opowiadanie

ŹRÓDŁA TEORII PERSWAZJI

ad 2: struktura klasycznej prezentacji:

- 1 prooemium – wstęp
- 2 narratio – opowiadanie
- 3 probatio – argumentacja

ŹRÓDŁA TEORII PERSWAZJI

ad 2: struktura klasycznej prezentacji:

- 1 prooemium – wstęp
- 2 narratio – opowiadanie
- 3 probatio – argumentacja
- 4 refutatio – odparcie zarzutów

ŹRÓDŁA TEORII PERSWAZJI

ad 2: struktura klasycznej prezentacji:

- 1 prooemium – wstęp
- 2 narratio – opowiadanie
- 3 probatio – argumentacja
- 4 refutatio – odparcie zarzutów
- 5 peroratio – zakończenie

DYSKURS, DIALOG, DYSKUSJA

Rodzaje dyskursu:

DYSKURS, DIALOG, DYSKUSJA

Rodzaje dyskursu:

- monolog

DYSKURS, DIALOG, DYSKUSJA

Rodzaje dyskursu:

- monolog
- dialog (konwersacja, dyskusja, spór itp.)

DYSKUSJA

Rodzaje dyskusji:

DYSKUSJA

Rodzaje dyskusji:

- dyskusja dialektyczna (dialektyka Zenona, dialog Sokratejski)

DYSKUSJA

Rodzaje dyskusji:

- dyskusja dialektyczna (dialektyka Zenona, dialog Sokratejski)
- spór erystyczny (szkoła megarejska, dialektyka erystyczna Schopenhauera)

DYSKUSJA

Rodzaje dyskusji:

- dyskusja dialektyczna (dialektyka Zenona, dialog Sokratejski)
- spór erystyczny (szkoła megarejska, dialektyka erystyczna Schopenhauera)
- dysputa scholastyczna

DYSKUSJA

Rodzaje dyskusji:

- dyskusja dialektyczna (dialektyka Zenona, dialog Sokratejski)
- spór erystyczny (szkoła megarejska, dialektyka erystyczna Schopenhauera)
- dysputa scholastyczna
- debata

DYSKUSJA

Cele dyskusji:

DYSKUSJA

Cele dyskusji:

- 1 dojdzie do prawdy

DYSKUSJA

Cele dyskusji:

- 1 dojdzie do prawdy
- 2 dojdzie do porozumienia

DYSKUSJA

Cele dyskusji:

- 1 dojdzie do prawdy
- 2 dojdzie do porozumienia
- 3 przekonanie dyskutanta o słuszności swojego stanowiska

DYSKUSJA

Cele dyskusji:

- 1 dojście do prawdy
- 2 dojście do porozumienia
- 3 przekonanie dyskutanta o słuszności swojego stanowiska
- 4 przekonanie arbitra lub audytorium o słuszności swojego stanowiska

DYSKUSJA

Cele dyskusji:

- 1 dojście do prawdy
- 2 dojście do porozumienia
- 3 przekonanie dyskutanta o słuszności swojego stanowiska
- 4 przekonanie arbitra lub audytorium o słuszności swojego stanowiska
- 5 pokonanie (upokorzenie) dyskutanta

DYSKUSJA

Cele dyskusji:

- 1 dojście do prawdy
- 2 dojście do porozumienia
- 3 przekonanie dyskutanta o słuszności swojego stanowiska
- 4 przekonanie arbitra lub audytorium o słuszności swojego stanowiska
- 5 pokonanie (upokorzenie) dyskutanta

Uwaga! różnicę między 3 i 5 oddaje maksyma: "victus sed non convictus".

DYSKURS, DIALOG, DYSKUSJA – WARUNKI RACJONALNOŚCI

Ważniejsze propozycje:

DYSKURS, DIALOG, DYSKUSJA – WARUNKI RACJONALNOŚCI

Ważniejsze propozycje:

- J. Habermas – warunki poprawności dyskursu jako formy społecznej komunikacji

DYSKURS, DIALOG, DYSKUSJA – WARUNKI RACJONALNOŚCI

Ważniejsze propozycje:

- J. Habermas – warunki poprawności dyskursu jako formy społecznej komunikacji
- A. Naess – 4 reguły racjonalnego dialogu

DYSKURS, DIALOG, DYSKUSJA – WARUNKI RACJONALNOŚCI

Ważniejsze propozycje:

- J. Habermas – warunki poprawności dyskursu jako formy społecznej komunikacji
- A. Naess – 4 reguły racjonalnego dialogu
- F.H. Van Eemeren, R. Grootendorst – 10 zasad dyskusji krytycznej

DYSKURS, DIALOG, DYSKUSJA – WARUNKI RACJONALNOŚCI

Ważniejsze propozycje:

- J. Habermas – warunki poprawności dyskursu jako formy społecznej komunikacji
- A. Naess – 4 reguły racjonalnego dialogu
- F.H. Van Eemeren, R. Grootendorst – 10 zasad dyskusji krytycznej
- J. Stelmach – 8 zasad kodeksu prawniczego

DYSKURS, DIALOG, DYSKUSJA – WARUNKI RACJONALNOŚCI

Ważniejsze propozycje:

- J. Habermas – warunki poprawności dyskursu jako formy społecznej komunikacji
- A. Naess – 4 reguły racjonalnego dialogu
- F.H. Van Eemeren, R. Grootendorst – 10 zasad dyskusji krytycznej
- J. Stelmach – 8 zasad kodeksu prawniczego
- P. Grice – 4 maksymy konwersacyjne

KONCEPCJA GRICE'A

Zasada kooperacji:

KONCEPCJA GRICE'A

Zasada kooperacji:

Twoja wypowiedź powinna wносить do konwersacji taki wkład, jakiego się oczekuje na danym etapie z punktu widzenia celu wymiany zdań, w której uczestniczysz.

KONCEPCJA GRICE'A

Zasada kooperacji:

Twoja wypowiedź powinna wносить do konwersacji taki wkład, jakiego się oczekuje na danym etapie z punktu widzenia celu wymiany zdań, w której uczestniczysz.

Maksymy konwersacyjne:

KONCEPCJA GRICE'A

Zasada kooperacji:

Twoja wypowiedź powinna wносить do konwersacji taki wkład, jakiego się oczekuje na danym etapie z punktu widzenia celu wymiany zdań, w której uczestniczysz.

Maksymy konwersacyjne:

- **Jakości:** Nie wygłaszaj poglądów, które uważasz za fałszywe, ani nawet za nieuzasadnione.

KONCEPCJA GRICE'A

Zasada kooperacji:

Twoja wypowiedź powinna wносить do konwersacji taki wkład, jakiego się oczekuje na danym etapie z punktu widzenia celu wymiany zdań, w której uczestniczysz.

Maksymy konwersacyjne:

- **Jakości:** Nie wygłaszaj poglądów, które uważasz za fałszywe, ani nawet za nieuzasadnione.
- **Ilości:** Nie udzielaj ani więcej, ani mniej informacji, niż to jest konieczne na danym etapie

KONCEPCJA GRICE'A

Zasada kooperacji:

Twoja wypowiedź powinna wносить do konwersacji taki wkład, jakiego się oczekuje na danym etapie z punktu widzenia celu wymiany zdań, w której uczestniczysz.

Maksymy konwersacyjne:

- **Jakości:** Nie wygłaszaj poglądów, które uważasz za fałszywe, ani nawet za nieuzasadnione.
- **Ilości:** Nie udzielaj ani więcej, ani mniej informacji, niż to jest konieczne na danym etapie rozmowy.
- **Istotności:** Mów na temat, nie wypowiadaj sądów nieistotnych z punktu widzenia tematu konwersacji.

KONCEPCJA GRICE'A

Zasada kooperacji:

Twoja wypowiedź powinna wносить do konwersacji taki wkład, jakiego się oczekuje na danym etapie z punktu widzenia celu wymiany zdań, w której uczestniczysz.

Maksymy konwersacyjne:

- **Jakości:** Nie wygłaszaj poglądów, które uważasz za fałszywe, ani nawet za nieuzasadnione.
- **Ilości:** Nie udzielaj ani więcej, ani mniej informacji, niż to jest konieczne na danym etapie rozmowy.
- **Istotności:** Mów na temat, nie wypowiadaj sądów nieistotnych z punktu widzenia tematu konwersacji.
- **Sposobu:** Mów zwięźle, w sposób zrozumiały, unikając niejasności i wieloznaczności.

DYSKURS, DIALOG, DYSKUSJA – SYSTEMY FORMALNE

Ważniejsze propozycje:

DYSKURS, DIALOG, DYKUSJA – SYSTEMY FORMALNE

Ważniejsze propozycje:

- S. Jaśkowski – logika dyskusyjna

DYSKURS, DIALOG, DYKUSJA – SYSTEMY FORMALNE

Ważniejsze propozycje:

- S. Jaśkowski – logika dyskusyjna
- P. Lorenzen – logika dialogowa

DYSKURS, DIALOG, DYSKUSJA – SYSTEMY FORMALNE

Ważniejsze propozycje:

- S. Jaśkowski – logika dyskusyjna
- P. Lorenzen – logika dialogowa
- J. Hintikka – zastosowanie teorii gier do analizy dialogu

DYSKURS, DIALOG, DYSKUSJA – SYSTEMY FORMALNE

Ważniejsze propozycje:

- S. Jaśkowski – logika dyskusyjna
- P. Lorenzen – logika dialogowa
- J. Hintikka – zastosowanie teorii gier do analizy dialogu
- C. L. Hamblin – dialektyka formalna

DYSKURS, DIALOG, DYSKUSJA – SYSTEMY FORMALNE

Ważniejsze propozycje:

- S. Jaśkowski – logika dyskusyjna
- P. Lorenzen – logika dialogowa
- J. Hintikka – zastosowanie teorii gier do analizy dialogu
- C. L. Hamblin – dialektyka formalna
- E. M. Barth, E. C. Krabbe – dialektyka formalna

PYTANIA

Struktura zdań pytajnych:

PYTANIA

Struktura zdań pytajnych:

Partykuła pytajna + datum questionis

PYTANIA

Struktura zdań pytajnych:

Partykuła pytajna + datum questionis

- Partykuły: czy, kto, co, jak, dlaczego, ...

PYTANIA

Struktura zdań pytajnych:

Partykuła pytajna + datum questionis

- Partykuły: czy, kto, co, jak, dlaczego, ...
- Datum – zdanie lub funkcja zdaniowa

PYTANIA

Pytanie a zdanie pytajne:

PYTANIA

Pytanie a zdanie pytajne:

Uwaga: zdanie pytajne to nie to samo co pytanie!

np:

PYTANIA

Pytanie a zdanie pytajne:

Uwaga: zdanie pytajne to nie to samo co pytanie!

np:

- zdania pytajne w funkcji fatycznej

PYTANIA

Pytanie a zdanie pytajne:

Uwaga: zdanie pytajne to nie to samo co pytanie!

np:

- zdania pytajne w funkcji fatycznej
- pytania retoryczne

PYTANIA

Pytanie a zdanie pytajne:

Uwaga: zdanie pytajne to nie to samo co pytanie!

np:

- zdania pytajne w funkcji fatycznej
- pytania retoryczne

A pytania w dydaktyce?

PYTANIA

Podział pytań wg. Ajdukiewicza:

PYTANIA

Podział pytań wg. Ajdukiewicza:

- 1 otwarte (Dlaczego Z?, Po co Z?, ...)

PYTANIA

Podział pytań wg. Ajdukiewicza:

- 1 otwarte (Dlaczego Z?, Po co Z?, ...)
- 2 zamknięte:

PYTANIA

Podział pytań wg. Ajdukiewicza:

- 1 otwarte (Dlaczego Z?, Po co Z?, ...)
- 2 zamknięte:
 - 1 rozstrzygnięcia (Czy Z?)

PYTANIA

Podział pytań wg. Ajdukiewicza:

- 1 otwarte (Dlaczego Z?, Po co Z?, ...)
- 2 zamknięte:
 - 1 rozstrzygnięcia (Czy Z?)
 - 2 dopełnienia (Kto Z(x)?, Kiedy Z(x)?, ...)

PYTANIA

Podział pytań wg. Ajdukiewicza:

- 1 otwarte (Dlaczego Z?, Po co Z?, ...)
- 2 zamknięte:
 - 1 rozstrzygnięcia (Czy Z?)
 - 2 dopełnienia (Kto Z(x)?, Kiedy Z(x)?, ...)
- 3 złożone

PYTANIA

Podział pytań wg. Ajdukiewicza:

- 1 otwarte (Dlaczego Z?, Po co Z?, ...)
- 2 zamknięte:
 - 1 rozstrzygnięcia (Czy Z?)
 - 2 dopełnienia (Kto Z(x)?, Kiedy Z(x)?, ...)
- 3 złożone
 - 1 jednolite

PYTANIA

Podział pytań wg. Ajdukiewicza:

- 1 otwarte (Dlaczego Z?, Po co Z?, ...)
- 2 zamknięte:
 - 1 rozstrzygnięcia (Czy Z?)
 - 2 dopełnienia (Kto Z(x)?, Kiedy Z(x)?, ...)
- 3 złożone
 - 1 jednolite
 - 2 niejednolite

Pytania zamknięte wyznaczają schemat odpowiedzi (właściwej).

ODPOWIEDZI

Podział odpowiedzi na pytania zamknięte:

ODPOWIEDZI

Podział odpowiedzi na pytania zamknięte:

- 1 całkowite

ODPOWIEDZI

Podział odpowiedzi na pytania zamknięte:

- 1 całkowite
 - wprost = właściwe

ODPOWIEDZI

Podział odpowiedzi na pytania zamknięte:

- 1 całkowite
 - wprost = właściwe
 - niewprost

ODPOWIEDZI

Podział odpowiedzi na pytania zamknięte:

- 1 całkowite
 - wprost = właściwe
 - niewprost
- 2 częściowe

ODPOWIEDZI

Podział odpowiedzi na pytania zamknięte:

- 1 całkowite
 - wprost = właściwe
 - niewprost
- 2 częściowe
- 3 wyczerpujące

PYTANIA

Czy każde pytanie ma sens?

PYTANIA

Czy każde pytanie ma sens?

Pytanie jest właściwie postawione gdy:

PYTANIA

Czy każde pytanie ma sens?

Pytanie jest właściwie postawione gdy:

- ma prawdziwe datum questionis gdy jest p. otwartym

PYTANIA

Czy każde pytanie ma sens?

Pytanie jest właściwie postawione gdy:

- ma prawdziwe datum questionis gdy jest p. otwartym
- spełnione jest zarówno założenie pozytywne jak i negatywne pytania gdy jest p. dopełnienia

PYTANIA

Czy każde pytanie ma sens?

Pytanie jest właściwie postawione gdy:

- ma prawdziwe datum questionis gdy jest p. otwartym
- spełnione jest zarówno założenie pozytywne jak i negatywne pytania gdy jest p. dopełnienia
- spełniona jest presupozycja pytania gdy jest p. rozstrzygnięcia

PYTANIA

Pytania w dyskusji:

PYTANIA

Pytania w dyskusji:

- pytania retoryczne

PYTANIA

Pytania w dyskusji:

- pytania retoryczne
- pytania sugestywne

PYTANIA

Pytania w dyskusji:

- pytania retoryczne
- pytania sugestywne
- pytania podchwytliwe

RODZAJE I ZADANIA ARGUMENTACJI

Rodzaje:

RODZAJE I ZADANIA ARGUMENTACJI

Rodzaje:

- argumentacja (jednostronna, obustronna)

RODZAJE I ZADANIA ARGUMENTACJI

Rodzaje:

- argumentacja (jednostronna, obustronna)
- kontrargumentacja

RODZAJE I ZADANIA ARGUMENTACJI

Rodzaje:

- argumentacja (jednostronna, obustronna)
- kontrargumentacja

Zadania uzależnione są od 3 parametrów: sytuacji, celu i środków

RODZAJE I ZADANIA ARGUMENTACJI

Rodzaje:

- argumentacja (jednostronna, obustronna)
- kontrargumentacja

Zadania uzależnione są od 3 parametrów: sytuacji, celu i środków

- doprowadzenie odbiorcy do analogicznego postrzegania dyskutowanej sytuacji

RODZAJE I ZADANIA ARGUMENTACJI

Rodzaje:

- argumentacja (jednostronna, obustronna)
- kontrargumentacja

Zadania uzależnione są od 3 parametrów: sytuacji, celu i środków

- doprowadzenie odbiorcy do analogicznego postrzegania dyskutowanej sytuacji
- przekonanie go o tym, że preferowany cel jest wartościowy (dyskwalifikacja alternatywnych celów)

RODZAJE I ZADANIA ARGUMENTACJI

Rodzaje:

- argumentacja (jednostronna, obustronna)
- kontrargumentacja

Zadania uzależnione są od 3 parametrów: sytuacji, celu i środków

- doprowadzenie odbiorcy do analogicznego postrzegania dyskutowanej sytuacji
- przekonanie go o tym, że preferowany cel jest wartościowy (dyskwalifikacja alternatywnych celów)
- pokazanie, że proponowane środki są skuteczne (dyskwalifikacja alternatywnych środków)

PRZYGOTOWANIE ARGUMENTACJI

Ważne własności argumentacji:

PRZYGOTOWANIE ARGUMENTACJI

Ważne własności argumentacji:

- 1 dobra kompozycja i forma

PRZYGOTOWANIE ARGUMENTACJI

Ważne własności argumentacji:

- 1 dobra kompozycja i forma
- 2 rzetelność

PRZYGOTOWANIE ARGUMENTACJI

Ważne własności argumentacji:

- 1 dobra kompozycja i forma
- 2 rzetelność
- 3 zwięzłość

PRZYGOTOWANIE ARGUMENTACJI

Ważne własności argumentacji:

- 1 dobra kompozycja i forma
- 2 rzetelność
- 3 zwięzłość
- 4 wystarczalność

PRZYGOTOWANIE ARGUMENTACJI

Ważne własności argumentacji:

- 1 dobra kompozycja i forma
- 2 rzetelność
- 3 zwięzłość
- 4 wystarczalność
- 5 zasadność

PRZYGOTOWANIE ARGUMENTACJI

ad 1 – kompozycja i forma

PRZYGOTOWANIE ARGUMENTACJI

ad 1 – kompozycja i forma

rozmaite aspekty m.in:

PRZYGOTOWANIE ARGUMENTACJI

ad 1 – kompozycja i forma

rozmaite aspekty m.in:

- kwestie językowe (trad. figury języka – tropy)

PRZYGOTOWANIE ARGUMENTACJI

ad 1 – kompozycja i forma

rozmaite aspekty m.in:

- kwestie językowe (trad. figury języka – tropy)
- właściwa ekspozycja problemu

PRZYGOTOWANIE ARGUMENTACJI

ad 1 – kompozycja i forma

rozmaite aspekty m.in:

- kwestie językowe (trad. figury języka – tropy)
- właściwa ekspozycja problemu
- dokładna prezentacja struktury rozumowań

PRZYGOTOWANIE ARGUMENTACJI

ad 1 – kompozycja i forma

rozmaite aspekty m.in:

- kwestie językowe (trad. figury języka – tropy)
- właściwa ekspozycja problemu
- dokładna prezentacja struktury rozumowań
- ustalenie hierarchii argumentów (strategia prezentacji)

PRZYGOTOWANIE ARGUMENTACJI

ad 1 – kompozycja i forma

rozmaite aspekty m.in:

- kwestie językowe (trad. figury języka – tropy)
- właściwa ekspozycja problemu
- dokładna prezentacja struktury rozumowań
- ustalenie hierarchii argumentów (strategia prezentacji)
- zapewnienie niezbędnych komentarzy, wyjaśnień, przykładów itp.

PRZYGOTOWANIE ARGUMENTACJI

ad 2. – rzetelność

PRZYGOTOWANIE ARGUMENTACJI

ad 2. – rzetelność

Należy sprawdzić czy:

PRZYGOTOWANIE ARGUMENTACJI

ad 2. – rzetelność

Należy sprawdzić czy:

- przytaczane dane są prawdziwe (aspekt rzeczowy)

PRZYGOTOWANIE ARGUMENTACJI

ad 2. – rzetelność

Należy sprawdzić czy:

- przytaczane dane są prawdziwe (aspekt rzeczowy)
- czy uzasadnienie tezy jest poprawne (aspekt formalny)

PRZYGOTOWANIE ARGUMENTACJI

ad 2. – rzetelność

Należy sprawdzić czy:

- przytaczane dane są prawdziwe (aspekt rzeczowy)
- czy uzasadnienie tezy jest poprawne (aspekt formalny)

Uwaga! inna tradycja (erystyczna) wyrażana jest maksymą "per fas et nefas"

PRZYGOTOWANIE ARGUMENTACJI

ad 3 i 4. – zwięzłość i wystarczalność

PRZYGOTOWANIE ARGUMENTACJI

ad 3 i 4. – zwięzłość i wystarczalność

Dwa bieguny argumentacji. Wyważona konstrukcja wymaga elastycznego stosowania dwóch zasad:

PRZYGOTOWANIE ARGUMENTACJI

ad 3 i 4. – zwięzłość i wystarczalność

Dwa bieguny argumentacji. Wyważona konstrukcja wymaga elastycznego stosowania dwóch zasad:

- Brzytwy Ockhama

PRZYGOTOWANIE ARGUMENTACJI

ad 3 i 4. – zwięzłość i wystarczalność

Dwa bieguny argumentacji. Wyważona konstrukcja wymaga elastycznego stosowania dwóch zasad:

- Brzytwy Ockhama
- Zasady racji dostatecznej

PRZYGOTOWANIE ARGUMENTACJI

ad 5. – zasadność

PRZYGOTOWANIE ARGUMENTACJI

ad 5. – zasadność

Umiejętność przygotowania przekonujących uzasadnień; obejmuje m.in:

PRZYGOTOWANIE ARGUMENTACJI

ad 5. – zasadność

Umiejętność przygotowania przekonujących uzasadnień; obejmuje m.in:

- Wstępną analizę odbiorcy argumentacji.

PRZYGOTOWANIE ARGUMENTACJI

ad 5. – zasadność

Umiejętność przygotowania przekonujących uzasadnień; obejmuje m.in:

- Wstępną analizę odbiorcy argumentacji.
- Prolepsis – wyprzedzanie ataku.

PRZYGOTOWANIE ARGUMENTACJI

Strategia – ważne zalecenia:

PRZYGOTOWANIE ARGUMENTACJI

Strategia – ważne zalecenia:

- Zastanów się kogo będziesz przekonywać

PRZYGOTOWANIE ARGUMENTACJI

Strategia – ważne zalecenia:

- Zastanów się kogo będziesz przekonywać
- Przygotuj wiele argumentów

PRZYGOTOWANIE ARGUMENTACJI

Strategia – ważne zalecenia:

- Zastanów się kogo będziesz przekonywać
- Przygotuj wiele argumentów
- Przemyśl kolejność ich prezentacji

PRZYGOTOWANIE ARGUMENTACJI

Strategia – porządek prezentacji argumentów:

PRZYGOTOWANIE ARGUMENTACJI

Strategia – porządek prezentacji argumentów:

- wzrastający (foot-in-the-door)

PRZYGOTOWANIE ARGUMENTACJI

Strategia – porządek prezentacji argumentów:

- wzrastający (foot-in-the-door)
- opadający (door-in-the-face)

PRZYGOTOWANIE ARGUMENTACJI

Strategia – porządek prezentacji argumentów:

- wzrastający (foot-in-the-door)
- opadający (door-in-the-face)
- nestoriański

RODZAJE ARGUMENTÓW

Tradycyjny wykaz sposobów argumentacji:

RODZAJE ARGUMENTÓW

Tradycyjny wykaz sposobów argumentacji:

- syllogizm

RODZAJE ARGUMENTÓW

Tradycyjny wykaz sposobów argumentacji:

- sylogizm
- entymemat

RODZAJE ARGUMENTÓW

Tradycyjny wykaz sposobów argumentacji:

- sylogizm
- entymemat
- epicheiremat

RODZAJE ARGUMENTÓW

Tradycyjny wykaz sposobów argumentacji:

- sylogizm
- entymemat
- epicheiremat
- dylemat

RODZAJE ARGUMENTÓW

Tradycyjny wykaz sposobów argumentacji:

- sylogizm
- entymemat
- epicheiremat
- dylemat
- sorites

RODZAJE ARGUMENTÓW

Tradycyjny wykaz sposobów argumentacji:

- sylogizm
- entymemat
- epicheiremat
- dylemat
- sorites
- indukcja

RODZAJE ARGUMENTÓW

Tradycyjny wykaz sposobów argumentacji:

- sylogizm
- entymemat
- epicheiremat
- dylemat
- sorites
- indukcja
- analogia (a simili)

RODZAJE ARGUMENTÓW

Tradycyjny wykaz sposobów argumentacji:

- sylogizm
- entymemat
- epicheiremat
- dylemat
- sorites
- indukcja
- analogia (a simili)
- collectio

RODZAJE ARGUMENTÓW

Entymemat – rodzaje:

RODZAJE ARGUMENTÓW

Entymemat – rodzaje:

- pominięcie przesłanki – tradycyjne rozumienie

RODZAJE ARGUMENTÓW

Entymemat – rodzaje:

- pominięcie przesłanki – tradycyjne rozumienie
- pominięcie kroków dowodowych

RODZAJE ARGUMENTÓW

Entymemat – rodzaje:

- pominięcie przesłanki – tradycyjne rozumienie
- pominięcie kroków dowodowych
- pominięcie wniosku

RODZAJE ARGUMENTÓW

Specyficzne postacie entymematów:

RODZAJE ARGUMENTÓW

Specyficzne postacie entymematów:

- presupozycje m.in.:

RODZAJE ARGUMENTÓW

Specyficzne postacie entymematów:

- presupozycje m.in.:
 - egzystencjalne

RODZAJE ARGUMENTÓW

Specyficzne postacie entymematów:

- presupozycje m.in.:
 - egzystencjalne
 - zdań w mowie zależnej (czasowniki faktywne i semifaktywne)

RODZAJE ARGUMENTÓW

Specyficzne postacie entymematów:

- presupozycje m.in.:
 - egzystencjalne
 - zdań w mowie zależnej (czasowniki faktywne i semifaktywne)
 - zdań wyrażających zmianę stanu

RODZAJE ARGUMENTÓW

Specyficzne postacie entymematów:

- presupozycje m.in.:
 - egzystencjalne
 - zdań w mowie zależnej (czasowniki faktywne i semifaktywne)
 - zdań wyrażających zmianę stanu
- implikatury

RODZAJE ARGUMENTÓW

Specyficzne postacie entymematów:

- presupozycje m.in.:
 - egzystencjalne
 - zdań w mowie zależnej (czasowniki faktywne i semifaktywne)
 - zdań wyrażających zmianę stanu
- implikatury
 - konwencjonalne

RODZAJE ARGUMENTÓW

Specyficzne postacie entymematów:

- presupozycje m.in.:
 - egzystencjalne
 - zdań w mowie zależnej (czasowniki faktywne i semifaktywne)
 - zdań wyrażających zmianę stanu
- implikatury
 - konwencjonalne
 - konwersatoryjne (standardowe i niestandardowe)

RODZAJE ARGUMENTÓW

Specyficzne postacie entymematów:

- presupozycje m.in.:
 - egzystencjalne
 - zdań w mowie zależnej (czasowniki faktywne i semifaktywne)
 - zdań wyrażających zmianę stanu
- implikatury
 - konwencjonalne
 - konwersatoryjne (standardowe i niestandardowe)

RODZAJE ARGUMENTÓW

Epicheiremat – entymemat podparty:

RODZAJE ARGUMENTÓW

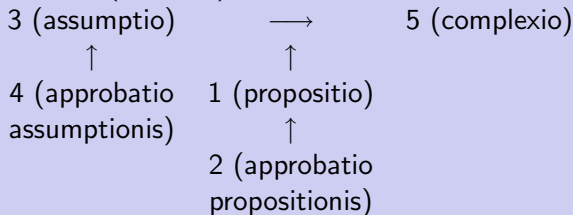
Epicheiremat – entymemat podparty:

”(1) Każdy morderca zasługuje na śmierć, bo (2) prawo natury i prawo ludzkie wyraźnie o tym świadczą. (3) Otóż Klodiusz jest mordercą, bo (4) dowodzą tego świadkowie, jego zachowanie się i okoliczności zbrodni. (5) Więc Klodiusz powinien ponieść karę śmierci.” (Cyceron)

RODZAJE ARGUMENTÓW

Epicheiremat – entymemat podparty:

”(1) Każdy morderca zasługuje na śmierć, bo (2) prawo natury i prawo ludzkie wyraźnie o tym świadczą. (3) Otóż Klodiusz jest mordercą, bo (4) dowodzą tego świadkowie, jego zachowanie się i okoliczności zbrodni. (5) Więc Klodiusz powinien ponieść karę śmierci.” (Cyceron)

RODZAJE ARGUMENTÓW

Dylematy:

RODZAJE ARGUMENTÓW

Dylematy:

- (DKP) $\varphi \vee \psi, \varphi \rightarrow \chi, \psi \rightarrow \chi / \chi$

RODZAJE ARGUMENTÓW

Dylematy:

- (DKP) $\varphi \vee \psi, \varphi \rightarrow \chi, \psi \rightarrow \chi / \chi$
- (DKZ) $\varphi \vee \psi, \varphi \rightarrow \chi, \psi \rightarrow \delta / \chi \vee \delta$

RODZAJE ARGUMENTÓW

Dylematy:

- (DKP) $\varphi \vee \psi, \varphi \rightarrow \chi, \psi \rightarrow \chi / \chi$
- (DKZ) $\varphi \vee \psi, \varphi \rightarrow \chi, \psi \rightarrow \delta / \chi \vee \delta$
- (DDP) $\neg\varphi \vee \neg\psi, \chi \rightarrow \varphi, \chi \rightarrow \psi / \neg\chi$

RODZAJE ARGUMENTÓW

Dylematy:

- (DKP) $\varphi \vee \psi, \varphi \rightarrow \chi, \psi \rightarrow \chi / \chi$
- (DKZ) $\varphi \vee \psi, \varphi \rightarrow \chi, \psi \rightarrow \delta / \chi \vee \delta$
- (DDP) $\neg\varphi \vee \neg\psi, \chi \rightarrow \varphi, \chi \rightarrow \psi / \neg\chi$
- (DDZ) $\neg\varphi \vee \neg\psi, \chi \rightarrow \varphi, \delta \rightarrow \psi / \neg\chi \vee \neg\delta$

KONTRARGUMENTACJA

Metody zwalczania tezy przeciwnika wg. Schopenhauera:

KONTRARGUMENTACJA

Metody zwalczania tezy przeciwnika wg. Schopenhauera:

- 1 Sposoby (modi):

KONTRARGUMENTACJA

Metody zwalczania tezy przeciwnika wg. Schopenhauera:

- 1 Sposoby (modi):
 - modus ad rem

KONTRARGUMENTACJA

Metody zwalczania tezy przeciwnika wg. Schopenhauera:

- 1 Sposoby (modi):
 - modus ad rem
 - modus ad hominem

KONTRARGUMENTACJA

Metody zwalczania tezy przeciwnika wg. Schopenhauera:

- 1 Sposoby (modi):
 - modus ad rem
 - modus ad hominem
- 2 Drogi

KONTRARGUMENTACJA

Metody zwalczania tezy przeciwnika wg. Schopenhauera:

- ① Sposoby (modi):
 - modus ad rem
 - modus ad hominem
- ② Drogi
 - bezpośrednie (negacja przesłanek lub wynikania)

KONTRARGUMENTACJA

Metody zwalczania tezy przeciwnika wg. Schopenhauera:

- 1 Sposoby (modi):
 - modus ad rem
 - modus ad hominem
- 2 Drogi
 - bezpośrednie (negacja przesłanek lub wynikania)
 - pośrednie (apagogeniczne lub przez kontrprzykład)

KONTRARGUMENTACJA

Co można atakować w dyskusji?

KONTRARGUMENTACJA

Co można atakować w dyskusji?

- 1 wniosek

KONTRARGUMENTACJA

Co można atakować w dyskusji?

- 1 wniosek
- 2 przesłanki

KONTRARGUMENTACJA

Co można atakować w dyskusji?

- 1 wniosek
- 2 przesłanki
- 3 związek przesłanek z wnioskiem

KONTRARGUMENTACJA

Co można atakować w dyskusji?

- 1 wniosek
- 2 przesłanki
- 3 związek przesłanek z wnioskiem
- 4 autora

KONTRARGUMENTACJA

ad. 4 – autor

KONTRARGUMENTACJA

ad. 4 – autor

wszelkie formy argumentacji ad personam (np. tu quoque)

KONTRARGUMENTACJA

ad. 4 – autor

wszelkie formy argumentacji ad personam (np. tu quoque)

Forma ataku zazwyczaj:

KONTRARGUMENTACJA

ad. 4 – autor

wszelkie formy argumentacji ad personam (np. tu quoque)

Forma ataku zazwyczaj:

- logicznie bezwartościowa (ignoratio elenchi) (wyjątek – wskazanie na osobisty interes)

KONTRARGUMENTACJA

ad. 4 – autor

wszelkie formy argumentacji ad personam (np. tu quoque)

Forma ataku zazwyczaj:

- logicznie bezwartościowa (ignoratio elenchi) (wyjątek – wskazanie na osobisty interes)
- nieuczciwa

KONTRARGUMENTACJA

ad. 4 – autor

wszelkie formy argumentacji ad personam (np. tu quoque)

Forma ataku zazwyczaj:

- logicznie bezwartościowa (ignoratio elenchi) (wyjątek – wskazanie na osobisty interes)
- nieuczciwa

ale skuteczna!

KONTRARGUMENTACJA

ad. 4 – autor

wszelkie formy argumentacji ad personam (np. tu quoque)

Forma ataku zazwyczaj:

- logicznie bezwartościowa (ignoratio elenchi) (wyjątek – wskazanie na osobisty interes)
- nieuczciwa

ale skuteczna!

Obrona:

KONTRARGUMENTACJA

ad. 4 – autor

wszelkie formy argumentacji ad personam (np. tu quoque)

Forma ataku zazwyczaj:

- logicznie bezwartościowa (ignoratio elenchi) (wyjątek – wskazanie na osobisty interes)
- nieuczciwa

ale skuteczna!

Obrona:

- jak jest – odpowiedź w tym samym duchu

KONTRARGUMENTACJA

ad. 4 – autor

wszelkie formy argumentacji ad personam (np. tu quoque)

Forma ataku zazwyczaj:

- logicznie bezwartościowa (ignoratio elenchi) (wyjątek – wskazanie na osobisty interes)
- nieuczciwa

ale skuteczna!

Obrona:

- jak jest – odpowiedź w tym samym duchu
- jak być powinno – ironiczna akceptacja i powrót do tematu

KONTRARGUMENTACJA

ad. 3 – związek wniosku z przesłankami

KONTRARGUMENTACJA

ad. 3 – związek wniosku z przesłankami

Jest to wykazywanie błędu formalnego (zazwyczaj przez kontrprzykład)

KONTRARGUMENTACJA

ad. 3 – związek wniosku z przesłankami

Jest to wykazywanie błędu formalnego (zazwyczaj przez kontrprzykład)

Uwagi:

KONTRARGUMENTACJA

ad. 3 – związek wniosku z przesłankami

Jest to wykazywanie błędu formalnego (zazwyczaj przez kontrprzykład)

Uwagi:

- Ma sens tylko gdy proponent prezentuje argument jako niezawodny

KONTRARGUMENTACJA

ad. 3 – związek wniosku z przesłankami

Jest to wykazywanie błędu formalnego (zazwyczaj przez kontrprzykład)

Uwagi:

- Ma sens tylko gdy proponent prezentuje argument jako niezawodny
- Wykazanie braku wynikania nie jest wykazaniem fałszywości wniosku!

KONTRARGUMENTACJA

ad. 2 – przesłanki

KONTRARGUMENTACJA

ad. 2 – przesłanki

Wykazywanie, że są nieprawdziwe (błąd materialny) lub nieuzasadnione (petitio principii)

KONTRARGUMENTACJA

ad. 2 – przesłanki

Wykazywanie, że są nieprawdziwe (błąd materialny) lub nieuzasadnione (petitio principii)

Metoda: bezpośrednio lub pośrednio (przez zbudowanie innego rozumowania, które prowadzi do nieakceptowanych przez proponenta konsekwencji)

KONTRARGUMENTACJA

ad. 2 – przesłanki

Wykazywanie, że są nieprawdziwe (błąd materialny) lub nieuzasadnione (petitio principii)

Metoda: bezpośrednio lub pośrednio (przez zbudowanie innego rozumowania, które prowadzi do nieakceptowanych przez proponenta konsekwencji)

Uwagi:

KONTRARGUMENTACJA

ad. 2 – przesłanki

Wykazywanie, że są nieprawdziwe (błąd materialny) lub nieuzasadnione (petitio principii)

Metoda: bezpośrednio lub pośrednio (przez zbudowanie innego rozumowania, które prowadzi do nieakceptowanych przez proponenta konsekwencji)

Uwagi:

- Pośredni atak jest szczególnym przypadkiem argumentum ad hominem

KONTRARGUMENTACJA

ad. 2 – przesłanki

Wykazywanie, że są nieprawdziwe (błąd materialny) lub nieuzasadnione (petitio principii)

Metoda: bezpośrednio lub pośrednio (przez zbudowanie innego rozumowania, które prowadzi do nieakceptowanych przez proponenta konsekwencji)

Uwagi:

- Pośredni atak jest szczególnym przypadkiem argumentum ad hominem
- Szczególnie skuteczna forma – retorsio argumenti

KONTRARGUMENTACJA

ad. 2 – przesłanki

Wykazywanie, że są nieprawdziwe (błąd materialny) lub nieuzasadnione (petitio principii)

Metoda: bezpośrednio lub pośrednio (przez zbudowanie innego rozumowania, które prowadzi do nieakceptowanych przez proponenta konsekwencji)

Uwagi:

- Pośredni atak jest szczególnym przypadkiem argumentum ad hominem
- Szczególnie skuteczna forma – retorsio argumenti
- Obalenie przesłanek nie jest wykazaniem fałszywości wniosku! (za wyjątkiem rozumowań redukcyjnych)

KONTRARGUMENTACJA

ad. 1 – wniosek

KONTRARGUMENTACJA

ad. 1 – wniosek

Metoda jak w 2: bezpośrednio lub pośrednio.

KONTRARGUMENTACJA

ad. 1 – wniosek

Metoda jak w 2: bezpośrednio lub pośrednio.

Typowe formy ataku pośredniego: metoda elenktyczna, równia pochyła.

KONTRARGUMENTACJA

ad. 1 – wniosek

Metoda jak w 2: bezpośrednio lub pośrednio.

Typowe formy ataku pośredniego: metoda elenktyczna, równia pochyła.

Warunki logicznej poprawności ataku pośredniego:

KONTRARGUMENTACJA

ad. 1 – wniosek

Metoda jak w 2: bezpośrednio lub pośrednio.

Typowe formy ataku pośredniego: metoda elenktyczna, równia pochyła.

Warunki logicznej poprawności ataku pośredniego:

- wyprowadzony wniosek musi wynikać z tezy proponenta

KONTRARGUMENTACJA

ad. 1 – wniosek

Metoda jak w 2: bezpośrednio lub pośrednio.

Typowe formy ataku pośredniego: metoda elenktyczna, równia pochyła.

Warunki logicznej poprawności ataku pośredniego:

- wyprowadzony wniosek musi wynikać z tezy proponenta
- teza proponenta jest jedyną przesłanką rozumowania oponenta lub pozostałe przesłanki są bez wątpienia prawdziwe

KONTRARGUMENTACJA

ad. 1 – wniosek

Metoda jak w 2: bezpośrednio lub pośrednio.

Typowe formy ataku pośredniego: metoda elenktyczna, równia pochyła.

Warunki logicznej poprawności ataku pośredniego:

- wyprowadzony wniosek musi wynikać z tezy proponenta
- teza proponenta jest jedyną przesłanką rozumowania oponenta lub pozostałe przesłanki są bez wątpienia prawdziwe
- teza proponenta nie jest zniekształcana (uogólnianie, zmiana sensu – ignoratio elenchi)

KONTRARGUMENTACJA

ad. 1 – wniosek

Metoda jak w 2: bezpośrednio lub pośrednio.

Typowe formy ataku pośredniego: metoda elenktyczna, równia pochyła.

Warunki logicznej poprawności ataku pośredniego:

- wyprowadzony wniosek musi wynikać z tezy proponenta
- teza proponenta jest jedyną przesłanką rozumowania oponenta lub pozostałe przesłanki są bez wątplenia prawdziwe
- teza proponenta nie jest zniekształcana (uogólnianie, zmiana sensu – ignoratio elenchi)
- wniosek oponenta jest fałszywy (a nie tylko niewygodny dla proponenta)

PRZYKŁADY TECHNIK/FORTELI ARGUMENTACYJNYCH

Niemerytoryczne:

PRZYKŁADY TECHNIK/FORTELI ARGUMENTACYJNYCH

Niemerytoryczne:

- ad populum

PRZYKŁADY TECHNIK/FORTELI ARGUMENTACYJNYCH

Niemerytoryczne:

- ad populum
- ad auditores

PRZYKŁADY TECHNIK/FORTELI ARGUMENTACYJNYCH

Niemerytoryczne:

- ad populum
- ad auditores
- ad odium

PRZYKŁADY TECHNIK/FORTELI ARGUMENTACYJNYCH

Niemerytoryczne:

- ad populum
- ad auditores
- ad odium
- ad ignorantiam

PRZYKŁADY TECHNIK/FORTELI ARGUMENTACYJNYCH

Niemerytoryczne:

- ad populum
- ad auditores
- ad odium
- ad ignorantiam
- ad baculum

PRZYKŁADY TECHNIK/FORTELI ARGUMENTACYJNYCH

Niemerytoryczne:

- ad populum
- ad auditores
- ad odium
- ad ignorantiam
- ad baculum
- ad misericordiam

PRZYKŁADY TECHNIK/FORTELI ARGUMENTACYJNYCH

Niemerytoryczne:

- ad populum
- ad auditores
- ad odium
- ad ignorantiam
- ad baculum
- ad misericordiam
- ad crumenam

PRZYKŁADY TECHNIK/FORTELI ARGUMENTACYJNYCH

Niemerytoryczne:

- ad populum
- ad auditores
- ad odium
- ad ignorantiam
- ad baculum
- ad misericordiam
- ad crumenam
- ad amicitiam

PRZYKŁADY TECHNIK/FORTELI ARGUMENTACYJNYCH

Niemerytoryczne:

- ad populum
- ad auditores
- ad odium
- ad ignorantiam
- ad baculum
- ad misericordiam
- ad crumenam
- ad amicitiam
- ab utili

PRZYKŁADY TECHNIK/FORTELI ARGUMENTACYJNYCH

Niemerytoryczne:

- ad populum
- ad auditores
- ad odium
- ad ignorantiam
- ad baculum
- ad misericordiam
- ad crumenam
- ad amicitiam
- ab utili
- ad antiquitatem

PRZYKŁADY TECHNIK/FORTELI ARGUMENTACYJNYCH

Rzetelne argumenty (toposy):

PRZYKŁADY TECHNIK/FORTELI ARGUMENTACYJNYCH

Rzetelne argumenty (toposy):

- 1 ab exemplo (pars pro toto)

PRZYKŁADY TECHNIK/FORTELI ARGUMENTACYJNYCH

Rzetelne argumenty (toposy):

- 1 ab exemplo (pars pro toto)
- 2 a silentio

PRZYKŁADY TECHNIK/FORTELI ARGUMENTACYJNYCH

Rzetelne argumenty (toposy):

- 1 ab exemplo (pars pro toto)
- 2 a silentio
- 3 a fortiori

PRZYKŁADY TECHNIK/FORTELI ARGUMENTACYJNYCH

Rzetelne argumenty (toposy):

- 1 ab exemplo (pars pro toto)
- 2 a silentio
- 3 a fortiori
 - z cech dziedzicznych

PRZYKŁADY TECHNIK/FORTELI ARGUMENTACYJNYCH

Rzetelne argumenty (toposy):

- ① ab exemplo (pars pro toto)
- ② a silentio
- ③ a fortiori
 - z cech dziedzicznych
 - a minori ad maius

PRZYKŁADY TECHNIK/FORTELI ARGUMENTACYJNYCH

Rzetelne argumenty (toposy):

- 1 ab exemplo (pars pro toto)
- 2 a silentio
- 3 a fortiori
 - z cech dziedzicznych
 - a minori ad maius
 - a maiori ad minus

PRZYKŁADY TECHNIK/FORTELI ARGUMENTACYJNYCH

Rzetelne argumenty (toposy):

- 1 ab exemplo (pars pro toto)
- 2 a silentio
- 3 a fortiori
 - z cech dziedzicznych
 - a minori ad maius
 - a maiori ad minus
- 4 ex autoritate

PRZYKŁADY TECHNIK/FORTELI ARGUMENTACYJNYCH

ad 1. – ab exemplo:

PRZYKŁADY TECHNIK/FORTELI ARGUMENTACYJNYCH

ad 1. – ab exemplo:

Podział przykładów wg. Kwintyliana:

- podobne (w pełni, i nierówno podobne)

PRZYKŁADY TECHNIK/FORTELI ARGUMENTACYJNYCH

ad 1. – ab exemplo:

Podział przykładów wg. Kwintyliana:

- podobne (w pełni, i nierówno podobne)
- niepodobne

PRZYKŁADY TECHNIK/FORTELI ARGUMENTACYJNYCH

ad 1. – ab exemplo:

Podział przykładów wg. Kwintyliana:

- podobne (w pełni, i nierówno podobne)
- niepodobne
- przeciwstawne

PRZYKŁADY TECHNIK/FORTELI ARGUMENTACYJNYCH

ad 1. – ab exemplo:

PRZYKŁADY TECHNIK/FORTELI ARGUMENTACYJNYCH

ad 1. – ab exemplo:

Zastosowania przykładów:

PRZYKŁADY TECHNIK/FORTELI ARGUMENTACYJNYCH

ad 1. – ab exemplo:

Zastosowania przykładów:

- poprawne (uzasadnienie zdania szczegółowego, kontrprzykład dla zdania ogólnego)

PRZYKŁADY TECHNIK/FORTELI ARGUMENTACYJNYCH

ad 1. – ab exemplo:

Zastosowania przykładów:

- poprawne (uzasadnienie zdania szczegółowego, kontrprzykład dla zdania ogólnego)
- niepoprawne (uzasadnianie zdania ogólnego lub statystycznej generalizacji, kontrprzykład dla zdania szczegółowego)

PRZYKŁADY TECHNIK/FORTELI ARGUMENTACYJNYCH

ad 1. – ab exemplo:

Zastosowania przykładów:

- poprawne (uzasadnienie zdania szczegółowego, kontrprzykład dla zdania ogólnego)
- niepoprawne (uzasadnianie zdania ogólnego lub statystycznej generalizacji, kontrprzykład dla zdania szczegółowego)
- nieokreślone (podstawa zastosowania analogii, przykład do naśladowania)

PRZYKŁADY TECHNIK/FORTELI ARGUMENTACYJNYCH

ad 3. – a fortiori:

PRZYKŁADY TECHNIK/FORTELI ARGUMENTACYJNYCH

ad 3. – a fortiori:

- Z cech dziedzicznych: x jest A, Rxy / y jest A (w jeszcze większym stopniu)

PRZYKŁADY TECHNIK/FORTELI ARGUMENTACYJNYCH

ad 3. – a fortiori:

- Z cech dziedzicznych: x jest A, Rxy / y jest A (w jeszcze większym stopniu)
- A minori ad maius: Zwykły obywatel jest karany za przewinienia. / Tym bardziej poseł powinien być karany.

PRZYKŁADY TECHNIK/FORTELI ARGUMENTACYJNYCH

ad 3. – a fortiori:

- Z cech dziedzicznych: x jest A, Rxy / y jest A (w jeszcze większym stopniu)
- A minori ad maius: Zwykły obywatel jest karany za przewinienia. / Tym bardziej poseł powinien być karany.
- A maiori ad minus: Dozwolona jest konsumpcja trunków wysokoprocentowych. / Dozwolona jest konsumpcja piwa.

PRZYKŁADY TECHNIK/FORTELI ARGUMENTACYJNYCH

ad 3. – a fortiori:

- Z cech dziedzicznych: x jest A , Rxy / y jest A (w jeszcze większym stopniu)
- A minori ad maius: Zwykły obywatel jest karany za przewinienia. / Tym bardziej poseł powinien być karany.
- A maiori ad minus: Dozwolona jest konsumpcja trunków wysokoprocentowych. / Dozwolona jest konsumpcja piwa.

Warunki poprawności w pierwszym wypadku: dziedziczność cechy A względem relacji R .

PRZYKŁADY TECHNIK/FORTELI ARGUMENTACYJNYCH

Schemat argumentacji z autorytetu

PRZYKŁADY TECHNIK/FORTELI ARGUMENTACYJNYCH

Schemat argumentacji z autorytetu

x twierdzi, że Z

→

zatem wysoce
prawdopodobne, że Z

↑

jeżeli x twierdzi,
że Z, to Z

↑

chyba, że Z nie należy
do obszaru kompetencji x

↑

x jest ekspertem

PRZYKŁADY TECHNIK/FORTELI ARGUMENTACYJNYCH

Warunki poprawności argumentacji z autorytetu:

PRZYKŁADY TECHNIK/FORTELI ARGUMENTACYJNYCH

Warunki poprawności argumentacji z autorytetu:

- rzetelne przytoczenie zdania eksperta z podaniem źródła

PRZYKŁADY TECHNIK/FORTELI ARGUMENTACYJNYCH

Warunki poprawności argumentacji z autorytetu:

- rzetelne przytoczenie zdania eksperta z podaniem źródła
- przytoczenie opinii autentycznych autorytetów

PRZYKŁADY TECHNIK/FORTELI ARGUMENTACYJNYCH

Warunki poprawności argumentacji z autorytetu:

- rzetelne przytoczenie zdania eksperta z podaniem źródła
- przytoczenie opinii autentycznych autorytetów
- argumentacja w sprawach nie należących do tematów spornych w danej dziedzinie

PRZYKŁADY TECHNIK/FORTELI ARGUMENTACYJNYCH

Warunki poprawności argumentacji z autorytetu:

- rzetelne przytoczenie zdania eksperta z podaniem źródła
- przytoczenie opinii autentycznych autorytetów
- argumentacja w sprawach nie należących do tematów spornych w danej dziedzinie

Nierzetelne postacie argumentu z autorytetu:

PRZYKŁADY TECHNIK/FORTELI ARGUMENTACYJNYCH

Warunki poprawności argumentacji z autorytetu:

- rzetelne przytoczenie zdania eksperta z podaniem źródła
- przytoczenie opinii autentycznych autorytetów
- argumentacja w sprawach nie należących do tematów spornych w danej dziedzinie

Nierzetelne postacie argumentu z autorytetu:

- ogólniki

PRZYKŁADY TECHNIK/FORTELI ARGUMENTACYJNYCH

Warunki poprawności argumentacji z autorytetu:

- rzetelne przytoczenie zdania eksperta z podaniem źródła
- przytoczenie opinii autentycznych autorytetów
- argumentacja w sprawach nie należących do tematów spornych w danej dziedzinie

Nierzetelne postacie argumentu z autorytetu:

- ogólniki
- ad vanitatem

PRZYKŁADY TECHNIK/FORTELI ARGUMENTACYJNYCH

Warunki poprawności argumentacji z autorytetu:

- rzetelne przytoczenie zdania eksperta z podaniem źródła
- przytoczenie opinii autentycznych autorytetów
- argumentacja w sprawach nie należących do tematów spornych w danej dziedzinie

Nierzetelne postacie argumentu z autorytetu:

- ogólniki
- ad vanitatem
- ad verecundiam

ANALIZA TEKSTU ARGUMENTACYJNEGO

Etapy analizy:

ANALIZA TEKSTU ARGUMENTACYJNEGO

Etapy analizy:

- 1 Wyodrębnij z tekstu rozumowanie

ANALIZA TEKSTU ARGUMENTACYJNEGO

Etapy analizy:

- 1 Wyodrębnij z tekstu rozumowanie
- 2 Zrekonstruuuj jego strukturę i sens (zasada życzliwej interpretacji)

ANALIZA TEKSTU ARGUMENTACYJNEGO

Etapy analizy:

- 1 Wyodrębnij z tekstu rozumowanie
- 2 Zrekonstruuuj jego strukturę i sens (zasada życzliwej interpretacji)
- 3 Dokonaj oceny materialnej argumentu

ANALIZA TEKSTU ARGUMENTACYJNEGO

Etapy analizy:

- 1 Wyodrębnij z tekstu rozumowanie
- 2 Zrekonstruuuj jego strukturę i sens (zasada życzliwej interpretacji)
- 3 Dokonaj oceny materialnej argumentu
- 4 Dokonaj formalizacji rozumowania (wybór właściwej logiki!)

ANALIZA TEKSTU ARGUMENTACYJNEGO

Etapy analizy:

- 1 Wyodrębnij z tekstu rozumowanie
- 2 Zrekonstruuuj jego strukturę i sens (zasada życzliwej interpretacji)
- 3 Dokonaj oceny materialnej argumentu
- 4 Dokonaj formalizacji rozumowania (wybór właściwej logiki!)
- 5 Dokonaj oceny formalnej argumentu

ANALIZA TEKSTU ARGUMENTACYJNEGO

Etapy analizy:

ANALIZA TEKSTU ARGUMENTACYJNEGO

Etapy analizy:

- ad 3. m.in. sprawdź czy przesłanki nie są sprzeczne i czy nie ma błędnego koła. W obu wypadkach dokonaj kontrakcji przesłanek.

ANALIZA TEKSTU ARGUMENTACYJNEGO

Etapy analizy:

- ad 3. m.in. sprawdź czy przesłanki nie są sprzeczne i czy nie ma błędnego koła. W obu wypadkach dokonaj kontrakcji przesłanek.
- ad 5. jeżeli nie zachodzi wynikanie, to potraktuj go jako entymemat i zastanów się nad uzupełnieniem lub potraktuj go jako rozumowanie uprawdopodobniające. Uwaga! rekonstruując entymemat unikaj uzupełnień trywializujących rozumowanie lub niezgodnych z intencjami autora.

ANALIZA TEKSTU ARGUMENTACYJNEGO

Etapy analizy:

- ad 3. m.in. sprawdź czy przesłanki nie są sprzeczne i czy nie ma błędnego koła. W obu wypadkach dokonaj kontrakcji przesłanek.
- ad 5. jeżeli nie zachodzi wynikanie, to potraktuj go jako entymemat i zastanów się nad uzupełnieniem lub potraktuj go jako rozumowanie uprawdopodobniające. Uwaga! rekonstruując entymemat unikaj uzupełnień trywializujących rozumowanie lub niezgodnych z intencjami autora.
- ad 5. jeżeli zachodzi wynikanie, to można też ocenić też ścisłość rozumowania i ewentualnie dokonać kontrakcji redundantnych przesłanek.

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Czy istnieje specyficznie filozoficzna argumentacja?

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Czy istnieje specyficznie filozoficzna argumentacja?

- stanowisko sceptyczne (Hume, Koło Wiedeńskie) – uzasadnienie tylko matematyczne lub empiryczne

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Czy istnieje specyficznie filozoficzna argumentacja?

- stanowisko sceptyczne (Hume, Koło Wiedeńskie) – uzasadnienie tylko matematyczne lub empiryczne
- stanowisko pozytywne (Wittgenstein, Ryle, Schnädelbach, Woleński) – akcentowanie specyfiki filozoficznej argumentacji; podkreślanie jej:

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Czy istnieje specyficznie filozoficzna argumentacja?

- stanowisko sceptyczne (Hume, Koło Wiedeńskie) – uzasadnienie tylko matematyczne lub empiryczne
- stanowisko pozytywne (Wittgenstein, Ryle, Schnädelbach, Woleński) – akcentowanie specyfiki filozoficznej argumentacji; podkreślanie jej:
 - niekonkluzywności (Waissmann)

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Czy istnieje specyficznie filozoficzna argumentacja?

- stanowisko sceptyczne (Hume, Koło Wiedeńskie) – uzasadnienie tylko matematyczne lub empiryczne
- stanowisko pozytywne (Wittgenstein, Ryle, Schnädelbach, Woleński) – akcentowanie specyfiki filozoficznej argumentacji; podkreślanie jej:
 - niekonkluzywności (Waissmann)
 - pojęciowego charakteru (Ryle, Schnädelbach, Woleński)

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Czy istnieje specyficznie filozoficzna argumentacja?

- stanowisko sceptyczne (Hume, Koło Wiedeńskie) – uzasadnienie tylko matematyczne lub empiryczne
- stanowisko pozytywne (Wittgenstein, Ryle, Schnädelbach, Woleński) – akcentowanie specyfiki filozoficznej argumentacji; podkreślanie jej:
 - niekonkluzywności (Waissmann)
 - pojęciowego charakteru (Ryle, Schnädelbach, Woleński)
 - aporetyczności (Rescher)

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Czy istnieje specyficznie filozoficzna argumentacja?

- stanowisko sceptyczne (Hume, Koło Wiedeńskie) – uzasadnienie tylko matematyczne lub empiryczne
- stanowisko pozytywne (Wittgenstein, Ryle, Schnädelbach, Woleński) – akcentowanie specyfiki filozoficznej argumentacji; podkreślanie jej:
 - niekonkluzywności (Waissmann)
 - pojęciowego charakteru (Ryle, Schnädelbach, Woleński)
 - aporetyczności (Rescher)

Czy istnieją swoiste schematy argumentacji filozoficznej?

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Znane przykłady konkretnych argumentów:

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Znane przykłady konkretnych argumentów:

- Paradoxy Zenona

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Znane przykłady konkretnych argumentów:

- Paradoxy Zenona
- Trzeci człowiek

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Znane przykłady konkretnych argumentów:

- Paradoxy Zenona
- Trzeci człowiek
- Antynomia kłamcy

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Znane przykłady konkretnych argumentów:

- Paradoxy Zenona
- Trzeci człowiek
- Antynomia kłamcy
- Argument mistrzowski

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Znane przykłady konkretnych argumentów:

- Paradoxy Zenona
- Trzeci człowiek
- Antynomia kłamcy
- Argument mistrzowski
- Dowód ontologiczny

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Znane przykłady konkretnych argumentów:

- Paradoxy Zenona
- Trzeci człowiek
- Antynomia kłamcy
- Argument mistrzowski
- Dowód ontologiczny
- Pięć dróg

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Znane przykłady konkretnych argumentów:

- Paradoxy Zenona
- Trzeci człowiek
- Antynomia kłamcy
- Argument mistrzowski
- Dowód ontologiczny
- Pięć dróg
- Kartezjańskie cogito

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Znane przykłady konkretnych argumentów:

- Paradoxy Zenona
- Trzeci człowiek
- Antynomia kłamcy
- Argument mistrzowski
- Dowód ontologiczny
- Pięć dróg
- Kartezjańskie cogito
- Antynomie i paralogizmy Kanta

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Znane przykłady konkretnych argumentów:

- Paradoksy Zenona
- Trzeci człowiek
- Antynomia kłamcy
- Argument mistrzowski
- Dowód ontologiczny
- Pięć dróg
- Kartezjańskie cogito
- Antynomie i paralogizmy Kanta
- Antynomia Russella

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Znane przykłady konkretnych argumentów:

- Paradoksy Zenona
- Trzeci człowiek
- Antynomia kłamcy
- Argument mistrzowski
- Dowód ontologiczny
- Pięć dróg
- Kartezjańskie cogito
- Antynomie i paralogizmy Kanta
- Antynomia Russella
- Paradoks Gettier

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Terminologia:

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Terminologia:

- Aporia – logiczny problem z pogodzeniem przeciwstawnych stanowisk lub zbiór wiarygodnych ale łącznie niespójnych przekonań

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Terminologia:

- Aporia – logiczny problem z pogodzeniem przeciwstawnych stanowisk lub zbiór wiarygodnych ale łącznie niespójnych przekonań
- Antynomia – zdanie prowadzące do sprzeczności

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Terminologia:

- Aporia – logiczny problem z pogodzeniem przeciwstawnych stanowisk lub zbiór wiarygodnych ale łącznie niespójnych przekonań
- Antynomia – zdanie prowadzące do sprzeczności
- Paradoks – rozumowanie prowadzące do sprzeczności z oczywistych przesłanek

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Terminologia:

- Aporia – logiczny problem z pogodzeniem przeciwstawnych stanowisk lub zbiór wiarygodnych ale łącznie niespójnych przekonań
- Antynomia – zdanie prowadzące do sprzeczności
- Paradoks – rozumowanie prowadzące do sprzeczności z oczywistych przesłanek
- Paralogizm – pozornie poprawne rozumowanie prowadzące do nieoczekiwanych wniosków

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Terminologia:

- Aporia – logiczny problem z pogodzeniem przeciwstawnych stanowisk lub zbiór wiarygodnych ale łącznie niespójnych przekonań
- Antynomia – zdanie prowadzące do sprzeczności
- Paradoks – rozumowanie prowadzące do sprzeczności z oczywistych przesłanek
- Paralogizm – pozornie poprawne rozumowanie prowadzące do nieoczekiwanych wniosków
- Sofizmat – niepoprawne rozumowanie celowo wprowadzające w błąd

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Argument transcendentalny – modalna rekonstrukcja:

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Argument transcendentalny – modalna rekonstrukcja:

$$\varphi, \diamond\varphi \rightarrow \Box\psi \vdash_{\mathcal{T}} \psi$$

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Argument transcendentalny – modalna rekonstrukcja:

$$\varphi, \diamond\varphi \rightarrow \Box\psi \vdash_{\mathcal{T}} \psi$$

lub

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Argument transcendentalny – modalna rekonstrukcja:

$$\varphi, \diamond\varphi \rightarrow \Box\psi \vdash_{\mathcal{T}} \psi$$

lub

$$\varphi, \neg\psi \rightarrow \neg\diamond\varphi \vdash_{\mathcal{T}} \psi$$

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Argument transcendentalny – modalna rekonstrukcja:

$$\varphi, \diamond\varphi \rightarrow \Box\psi \vdash_{\mathcal{T}} \psi$$

lub

$$\varphi, \neg\psi \rightarrow \neg\diamond\varphi \vdash_{\mathcal{T}} \psi$$

gdzie:

φ to przesłanka empiryczna (lub coś co bezwzględnie zakładamy – np. pewnik aksjologiczny)

ψ to warunek konieczny zaistnienia φ

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Argument transcendentalny – modalna rekonstrukcja:

$$\varphi, \diamond\varphi \rightarrow \Box\psi \vdash_{\mathcal{T}} \psi$$

lub

$$\varphi, \neg\psi \rightarrow \neg\diamond\varphi \vdash_{\mathcal{T}} \psi$$

gdzie:

φ to przesłanka empiryczna (lub coś co bezwzględnie zakładamy – np. pewnik aksjologiczny)

ψ to warunek konieczny zaistnienia φ

Historia – Kant, Austin, Strawson.

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Argument transcendentalny – zastosowania:

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Argument transcendentalny – zastosowania:

- 1 Zastosowania antyseptyczne (obalające)

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Argument transcendentalny – zastosowania:

- 1 Zastosowania antyseptyczne (obalające)
- 2 Zastosowania konstruktywne (np. uzasadniające idealistyczną rekonstrukcję struktur poznawczych) – odpowiedzi na pytania jak coś jest możliwe.

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Argument transcendentalny – przykłady:

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Argument transcendentalny – przykłady:

- Wątpisz w istnieniu rozumności?. Ale musisz być rozumny, żeby móc w nią wątpić. Zatem jesteś rozumny.

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Argument transcendentalny – przykłady:

- Wątpisz w istnieniu rozumności?. Ale musisz być rozumny, żeby móc w nią wątpić. Zatem jesteś rozumny.
- Geometria jest nauką pewną o świecie. Jeżeli geometria (w takim sensie) jest możliwa, to musi istnieć aprioryczna forma zmysłowości, która uzasadnia pewność jej wyników. Zatem istnieje aprioryczna forma zmysłowości (= przestrzeń).

KONTRARGUMENTY FILOZOFICZNE

W nowożytnej filozofii raczej podważa się cudze stanowiska a nie buduje systemy!

KONTRARGUMENTY FILOZOFICZNE

W nowożytnej filozofii raczej podważa się cudze stanowiska a nie buduje systemy!

Charakterystyczne sposoby obalania poglądów:

KONTRARGUMENTY FILOZOFICZNE

W nowożytnej filozofii raczej podważa się cudze stanowiska a nie buduje systemy!

Charakterystyczne sposoby obalania poglądów:

- przez wykazywanie trywialności

KONTRARGUMENTY FILOZOFICZNE

W nowożytnej filozofii raczej podważa się cudze stanowiska a nie buduje systemy!

Charakterystyczne sposoby obalania poglądów:

- przez wykazywanie trywialności
 - dylemat analityczny – Passmore

KONTRARGUMENTY FILOZOFICZNE

W nowożytnej filozofii raczej podważa się cudze stanowiska a nie buduje systemy!

Charakterystyczne sposoby obalania poglądów:

- przez wykazywanie trywialności
 - dylemat analityczny – Passmore
- przez wykazywanie niezgodności:

KONTRARGUMENTY FILOZOFICZNE

W nowożytnej filozofii raczej podważa się cudze stanowiska a nie buduje systemy!

Charakterystyczne sposoby obalania poglądów:

- przez wykazywanie trywialności
 - dylemat analityczny – Passmore
- przez wykazywanie niezgodności:
 - pragmatycznej (między zamiarem a wykonaniem) – trylemat Münchausena (K. Albert)

KONTRARGUMENTY FILOZOFICZNE

W nowożytnej filozofii raczej podważa się cudze stanowiska a nie buduje systemy!

Charakterystyczne sposoby obalania poglądów:

- przez wykazywanie trywialności
 - dylemat analityczny – Passmore
- przez wykazywanie niezgodności:
 - pragmatycznej (między zamiarem a wykonaniem) – trylemat Münchausena (K. Albert)
 - logicznej (sprzeczność) – dowody apagogiczne

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Jak z wady uczynić cnotę?

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Jak z wady uczynić cnotę?
czyli subtelne przejście od Kanta do Hegla

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Jak z wady uczynić cnotę?
czyli subtelne przejście od Kanta do Hegla

Przewycięzanie aporii:

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Jak z wady uczynić cnotę?
czyli subtelne przejście od Kanta do Hegla

Przewycięzanie aporii:

N. Rescher wskazuje na fundamentalną rolę aporii w rozwoju filozofii.

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Jak z wady uczynić cnotę?
czyli subtelne przejście od Kanta do Hegla

Przewycięzanie aporii:

N. Rescher wskazuje na fundamentalną rolę aporii w rozwoju filozofii.

Przewycięzanie aporii odbywa się przez:

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Jak z wady uczynić cnotę?
czyli subtelne przejście od Kanta do Hegla

Przewycięzanie aporii:

N. Rescher wskazuje na fundamentalną rolę aporii w rozwoju filozofii.

Przewycięzanie aporii odbywa się przez:

- porzucenie aporetycznego zbioru

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Jak z wady uczynić cnotę?
czyli subtelne przejście od Kanta do Hegla

Przewycięzanie aporii:

N. Rescher wskazuje na fundamentalną rolę aporii w rozwoju filozofii.

Przewycięzanie aporii odbywa się przez:

- porzucenie aporetycznego zbioru
- kontrakcję

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Jak z wady uczynić cnotę?
czyli subtelne przejście od Kanta do Hegla

Przewycięzanie aporii:

N. Rescher wskazuje na fundamentalną rolę aporii w rozwoju filozofii.

Przewycięzanie aporii odbywa się przez:

- porzucenie aporetycznego zbioru
- kontrakcję
- wprowadzanie pojęciowych rozróżnień

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Przewycięzanie aporii przez kontrakcję:

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Przewycięzanie aporii przez kontrakcję:

Przykład 1. homogeniczny (jedna dziedzina) – Presokratycy

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Przewycięzanie aporii przez kontrakcję:

Przykład 1. homogeniczny (jedna dziedzina) – Presokratycy

- 1 Rzeczywistość jest jedna

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Przewycięzanie aporii przez kontrakcję:

Przykład 1. homogeniczny (jedna dziedzina) – Presokratycy

- 1 Rzeczywistość jest jedna
- 2 Materia jest realna

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Przewycięzanie aporii przez kontrakcję:

Przykład 1. homogeniczny (jedna dziedzina) – Presokratycy

- 1 Rzeczywistość jest jedna
- 2 Materia jest realna
- 3 Forma jest realna

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Przewycięzanie aporii przez kontrakcję:

Przykład 1. homogeniczny (jedna dziedzina) – Presokratycy

- 1 Rzeczywistość jest jedna
- 2 Materia jest realna
- 3 Forma jest realna
- 4 Forma i materia są różne

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Przewycięzanie aporii przez kontrakcję:

Przykład 1. homogeniczny (jedna dziedzina) – Presokratycy

- 1 Rzeczywistość jest jedna
- 2 Materia jest realna
- 3 Forma jest realna
- 4 Forma i materia są różne

Możliwe rozwiązania:

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Przewycięzanie aporii przez kontrakcję:

Przykład 1. homogeniczny (jedna dziedzina) – Presokratycy

- 1 Rzeczywistość jest jedna
- 2 Materia jest realna
- 3 Forma jest realna
- 4 Forma i materia są różne

Możliwe rozwiązania:

- 1 odrzucenie 1 – pluralizm

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Przewycięzanie aporii przez kontrakcję:

Przykład 1. homogeniczny (jedna dziedzina) – Presokratycy

- 1 Rzeczywistość jest jedna
- 2 Materia jest realna
- 3 Forma jest realna
- 4 Forma i materia są różne

Możliwe rozwiązania:

- 1 odrzucenie 1 – pluralizm
- 2 odrzucenie 2 – idealizm

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Przewycięzanie aporii przez kontrakcję:

Przykład 1. homogeniczny (jedna dziedzina) – Presokratycy

- 1 Rzeczywistość jest jedna
- 2 Materia jest realna
- 3 Forma jest realna
- 4 Forma i materia są różne

Możliwe rozwiązania:

- 1 odrzucenie 1 – pluralizm
- 2 odrzucenie 2 – idealizm
- 3 odrzucenie 3 – materializm

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Przewycięzanie aporii przez kontrakcję:

Przykład 1. homogeniczny (jedna dziedzina) – Presokratycy

- 1 Rzeczywistość jest jedna
- 2 Materia jest realna
- 3 Forma jest realna
- 4 Forma i materia są różne

Możliwe rozwiązania:

- 1 odrzucenie 1 – pluralizm
- 2 odrzucenie 2 – idealizm
- 3 odrzucenie 3 – materializm
- 4 odrzucenie 4 – pitagorejczycy

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Przewycięzanie aporii przez kontrakcję:

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Przewycięzanie aporii przez kontrakcję:

Przykład 2. heterogeniczny (wiele dziedzin) – problem wartości

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Przewycięzanie aporii przez kontrakcję:

Przykład 2. heterogeniczny (wiele dziedzin) – problem wartości

- 1 Cała wiedza pochodzi z doświadczenia

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Przewycięzanie aporii przez kontrakcję:

Przykład 2. heterogeniczny (wiele dziedzin) – problem wartości

- 1 Cała wiedza pochodzi z doświadczenia
- 2 Możemy obserwować tylko fakty empiryczne

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Przewycięzanie aporii przez kontrakcję:

Przykład 2. heterogeniczny (wiele dziedzin) – problem wartości

- 1 Cała wiedza pochodzi z doświadczenia
- 2 Możemy obserwować tylko fakty empiryczne
- 3 Wiedza o wartościach jest możliwa

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Przewycięzanie aporii przez kontrakcję:

Przykład 2. heterogeniczny (wiele dziedzin) – problem wartości

- 1 Cała wiedza pochodzi z doświadczenia
- 2 Możemy obserwować tylko fakty empiryczne
- 3 Wiedza o wartościach jest możliwa
- 4 Wartości nie wynikają z faktów empirycznych

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Przewycięzanie aporii przez kontrakcję:

Przykład 2. heterogeniczny (wiele dziedzin) – problem wartości

- 1 Cała wiedza pochodzi z doświadczenia
- 2 Możemy obserwować tylko fakty empiryczne
- 3 Wiedza o wartościach jest możliwa
- 4 Wartości nie wynikają z faktów empirycznych

Możliwe rozwiązania:

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Przewycięzanie aporii przez kontrakcję:

Przykład 2. heterogeniczny (wiele dziedzin) – problem wartości

- 1 Cała wiedza pochodzi z doświadczenia
- 2 Możemy obserwować tylko fakty empiryczne
- 3 Wiedza o wartościach jest możliwa
- 4 Wartości nie wynikają z faktów empirycznych

Możliwe rozwiązania:

- 1 odrzucenie 1 – np. intuicjonizm w kwestii wartości

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Przewycięzanie aporii przez kontrakcję:

Przykład 2. heterogeniczny (wiele dziedzin) – problem wartości

- 1 Cała wiedza pochodzi z doświadczenia
- 2 Możemy obserwować tylko fakty empiryczne
- 3 Wiedza o wartościach jest możliwa
- 4 Wartości nie wynikają z faktów empirycznych

Możliwe rozwiązania:

- 1 odrzucenie 1 – np. intuicjonizm w kwestii wartości
- 2 odrzucenie 2 – możliwe także doświadczenie np. empatyczne

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Przewycięzanie aporii przez kontrakcję:

Przykład 2. heterogeniczny (wiele dziedzin) – problem wartości

- 1 Cała wiedza pochodzi z doświadczenia
- 2 Możemy obserwować tylko fakty empiryczne
- 3 Wiedza o wartościach jest możliwa
- 4 Wartości nie wynikają z faktów empirycznych

Możliwe rozwiązania:

- 1 odrzucenie 1 – np. intuicjonizm w kwestii wartości
- 2 odrzucenie 2 – możliwe także doświadczenie np. empatyczne
- 3 odrzucenie 3 – pozytywizm

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Przewycięzanie aporii przez kontrakcję:

Przykład 2. heterogeniczny (wiele dziedzin) – problem wartości

- 1 Cała wiedza pochodzi z doświadczenia
- 2 Możemy obserwować tylko fakty empiryczne
- 3 Wiedza o wartościach jest możliwa
- 4 Wartości nie wynikają z faktów empirycznych

Możliwe rozwiązania:

- 1 odrzucenie 1 – np. intuicjonizm w kwestii wartości
- 2 odrzucenie 2 – możliwe także doświadczenie np. empatyczne
- 3 odrzucenie 3 – pozytywizm
- 4 odrzucenie 4 – teorie wartości opartych na faktach

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Przewycięzanie aporii przez wprowadzanie pojęciowych rozróżnień:

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Przewycięzanie aporii przez wprowadzanie pojęciowych rozróżnień:

Przykład – problem zła:

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Przewycięzanie aporii przez wprowadzanie pojęciowych rozróżnień:

Przykład – problem zła:

- 1 Świat jest stworzony przez Boga

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Przewycięzanie aporii przez wprowadzanie pojęciowych rozróżnień:

Przykład – problem zła:

- 1 Świat jest stworzony przez Boga
- 2 Zło jest obecne w świecie

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Przewycięzanie aporii przez wprowadzanie pojęciowych rozróżnień:

Przykład – problem zła:

- 1 Świat jest stworzony przez Boga
- 2 Zło jest obecne w świecie
- 3 Twórca jest odpowiedzialny za defekty swojego dzieła

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Przewycięzanie aporii przez wprowadzanie pojęciowych rozróżnień:

Przykład – problem zła:

- 1 Świat jest stworzony przez Boga
- 2 Zło jest obecne w świecie
- 3 Twórca jest odpowiedzialny za defekty swojego dzieła
- 4 Bóg nie jest odpowiedzialny za zło

ARGUMENTY FILOZOFICZNE

Przewycięzanie aporii przez wprowadzanie pojęciowych rozróżnień:

Przykład – problem zła:

- 1 Świat jest stworzony przez Boga
- 2 Zło jest obecne w świecie
- 3 Twórca jest odpowiedzialny za defekty swojego dzieła
- 4 Bóg nie jest odpowiedzialny za zło

Możliwe rozwiązanie to wprowadzenie rozróżnienia pomiędzy odpowiedzialnością sprawczą i moralną.

LITERATURA

- K. Ajdukiewicz, Logika pragmatyczna, PWN 1974
- Arystoteles, Topiki, O dowodach sofistycznych w: Dzieła wszystkie t. I, PWN 1990
- Arystoteles, Retoryka, Retoryka dla Aleksandra, Poetyka w: Dzieła wszystkie t. VI, PWN 2001
- Augustyn, O nauce chrześcijańskiej, PAX 1989
- E. Barth, E. Krabbe, From Axiom to Dialogue, Berlin 1982
- M. T. Cyncero, Pisma filozoficzne, T. 1-4 PWN 1960-63
- T. Hołówka, Błędy, spory, argumenty, Warszawa 1998
- T. Hołówka, Kultura logiczna w przykładach, PWN 2005
- H. Grice, Logika a konwersacja w: Język w świetle nauki, Warszawa 1980
- M. Korolko, Sztuka retoryki, Wiedza Powszechna 1990

LITERATURA

- Kwintyliian, Kształcenie mówcy Ossolineum 1951
- H. Lemmermann, Komunikacja werbalna, Szkoła dyskusowania, Astrum 1997
- N. Łubnicki, Nauka poprawnego myślenia, PWN 1965
- W. Marciszewski, Sztuka dyskusowania, Iskry 1971
- J. Passmore, Philosophical Reasoning, London 1961
- C. Perelman, Logika prawnicza. Nowa retoryka, PWN 1984
- T. Pszczołowski, Umiejętność przekonywania i dyskusji, Wiedza Powszechna 1963
- N. Rescher, Philosophical Reasoning, Blackwell 2001
- H. Schnädelbach, Argumentacja filozoficzna w: Filozofia podstawowe pytania, red. E. Martens, H. Schnädelbach, Wiedza Powszechna 1995
- A. Schopenhauer, Erystyka – wiele wydań

LITERATURA

W. Suchoń, Prolegomena do retoryki logicznej, WUJ 2005

K. Szymanek, Sztuka argumentacji, PWN 2001

K. Szymanek, K. Wieczorek, A. Wójcik, Sztuka argumentacji,
PWN 2003

M. Tokarz, Argumentacja, perswazja, manipulacja, Gdańsk 2006

S. Toulmin, The Uses of Argument, Cambridge 1958

J. Ziomek, Retoryka opisowa, Ossolineum 1990